

სიტყვა და შესიტყვება
(წყალობით, მეოხებით, შემწევობით)

ახალ ქართულში გვაქვს სინონიმური მნიშვნელობის მქონე მოქმედებითი ბრუნვის ნიშნით გაფორმებული ზმნისართები: წყალობით, მეოხებით, შემწევობით, რომელთა ამოსავალი ფორმებიც (წყალობა, მეოხება, შემწევობა) დაახლოებით ერთი და იმავე შინაარსისაა. სახელდობრ, წყალობა ნიშნავს: კეთილგანწყობილებას, კარგ დამოკიდებულებას, კარგ რამეს, სიკეთეს...¹, მეოხება — დახმარებას, შემწევობას, წყალობას², ხოლო შემწევობა — ხელის გამართვას, დახმარებას, შეველას³.

მაგალითები:

კენიანა გაიანეს... ხელმწიფთა მოწყალებით და ბრძანებით ენიშნება უღიდესი წყალობა პენსია სამოცი თუმანი თეთრი ფული (მკ. ვაზ.).

დაუფიქარი იქნება მუდამ ჩვენთვის ეს გულუხვი წყალობა (ნ. ლომ.).

გახსნა ვახარებულმა მეფემ საბურჭლე თვისი და გასცა წყალობა უღვეი (ვ. ბარნ.)...

სიტყვამ თავისი მნიშვნელობა ჩვენში ისევ დაიბრუნა. ღმერთმა უშველოს „ციკარს“, ვე იმისი მეოხება არის (ილია).

(ეს)... იმ დაბალი წოდების მეოხებაა, რომელიც ჩვენ მუდამ უნდა გვახსოვდეს (აკაკი)...

მოდღარი ... გაჭირებულს მგზავრებს შემწევობას აძლევდა ხოლმე (ალ. ყაზბ.).

ვინ მოსალოპარაკებლად მოდიოდა, ვინ რჩევის საკითხავად, ვინ შემწევობის სათხოვნელად (დ. კლდ.).

შეგეძლო გლაზაკისათვის შემწევობა მიგეცა (აკაკი)...

როგორც მაგალითებიდანაც ჩანს, სამივე ამ სიტყვას დადებითი შინაარსი აქვს და მოსალოდნელი იყო, რომ მათგან ნაწარმოები ზმნი-

1 ქეგლ, VIII, 1197.

2 იქვე, V, 186.

3 იქვე, VII, 1073.

სართული ფორმებიც ამავე მნიშვნელობით იქნებოდა გამოყენებული წინადადებაში.

რა მდგომარეობაა ამ მხრივ თანამედროვე სალიტერატურო ქართულში?

ზმნისართები წყალობით, მეოხებით და შემწეობით, მიუხედავად იმისა, რომ დღევანდელ ქართულში ხშირ შემთხვევაში ერთმანეთის მონაცვლედ იხმარებიან, გამოყენების მხრივ ყოველთვის ერთგვარ სურათს არ გვიჩვენებენ. ეს განსაკუთრებით ეხება ზმნისართს წყალობით.

წყალობით დასახელებული ზმნისართებიდან ყველაზე ხშირად გამოიყენება თანამედროვე ქართულში. მას, ძირითადად, შენარჩუნებული აქვს ამოსავალი ფორმის ლექსიკური მნიშვნელობა და უმეტესად იხმარება იმ შემთხვევებში, როდესაც რაიმე საქმეში ვისინე ან რისამე დადებითი როლისა თუ მათი მოქმედების სასურველი შედეგის შესახებ ლაპარაკობენ.

მაგალითად:

თუ კი რამ დარჩა ჩემში კარგი და კეთილი, უფრო იმის წყალობით, რომ მე... გლეხის შევიღებთან ერთად ვიზრდებოდი (აკაკი).

მე ისა ვარ, ვისაც წყალობით შენ დღეს ასე მშვენიერი ხარ (აკაკი).

კეთილი ხალხის წყალობით ლუკასა გჰამ (ალ. ვაზბ.).

სასახელოა ჩვენთვისა დედათ-მთავარის დღეობა, იმის წყალობით განმტკიცდა აქრთლში ახალი ზნეობა (ვაჟა).

ექვსის წლის განმავლობაში ჯადის ამტანის დედაკაცის წყალობით... ოჯახი მოღონიერდა (გ. წერ.).

ცრუმორწმუნეობამ ... სვანებისამ ბოლო წლებში იკლო სკოლების წყალობით (ი. გოგებ.).

ყველაფერი შენი წყალობით შენდებოდა ამ ჩვენს თემში (ა. ქუთათ.).

სახლი, სახელი, ცხოვრება გავას მევის წყალობით შეუკრფია (გ. ლეონ.).

ბარტიისა და მთავრობის ყოველდღიური ზრუნვის და ყურადღების წყალობით ახალ სიცოცხლეს იძენენ საქართველოს მთის რეგიონის სოფლები (აკომ.).

ჯაფარიძის, ხარშილაძის... და ნიჭაბერიძის თავგანწირული თამაშის წყალობით გუნდი ინიციატივას დაეუფლა („ილელო“)...

აღნიშნული მნიშვნელობისაა ზმნისართი წყალობით ისეთ ჩართულ გამოთქმებშიც როგორცაა: დვთის წყალობით, თქვენი წყალობით, რომელთაც აგრეთვე „იტყვიან, როდესაც რაიმე სიკეთის შესახებ ჰყვებიან“⁴.

⁴ ქეგლ, VIII, 1197.

ღვთის მიდლით და წყალობით სოფელში თითო-ორთა კისერებანი...
ბიჭი არ გამოწყდება (ვაჟა).

ქე ვართ ღვთისა და თქვენი წყალობით კარქა (ჭ. ლომი)...

მაგრამ ბოლო დროს ზმნისართმა წყალობით, როგორც ჩანს, ვაი-
ფართოვა მოხმარების არე და ენაში გამოიყენება არა მხოლოდ ვისი-
მე ან რისამე დადებითი როლისა თუ მოქმედების სასურველი შედე-
გის გადმოსაცემად, არამედ საერთოდ მიზეზის გამოსახატავად და ხში-
რად თანდებულის ფუნქციასაც ასრულებს. ამიტომ ქართული ენის
განმარტებით ლექსიკონშიც იგი ასეთ განმარტებული: წყალობით —
(ვისიმე, რისამე) მიზეზით, მეოხებით, გამო, გამოსობით⁵.

სწორედ ამ შინაარსის გამომხატველია იგი შემდეგ წინადადე-
ბებში:

არიან იმისთანა გარემოებანიც,... რომელთა წყალობითაც გაჭირვებულ
კაცი გაეტაცებინა ხოლმე მაცდურებას — რაც არ უთენია, ის მომკოს (ილია).

ამით ვერ წაშალა დედამიწის ზურგზედ მიზეზი, რომლის წყალობითაც
მარჯვე დიბლომატი ევროპის საქმეს დომხალსავით აურევს ხოლმე (ილია).

ნახევარი დო ეღვრება დიდის კოეზის წყალობით (ვაჟა).

(ამის) მსხვერპლად გარემოებისა და შემთხვევის წყალობით თქვენ აუცი-
ლებლად შეიქნებით (ეჟ. გაბ.).

ამ გარემოების წყალობით კავკასიის არქეოლოგიურ შესწავლას... შემთხვე-
ვითი ხასიათი აქვს (ივ. ჯავახ.).

ამ ხანამდე ცნობების მეტისმეტი ნაკლებობისა და შემთხვევითობის წყა-
ლობით ამ ისტორიის მხოლოდ ზოგიერთი მომენტების გამორკვევა შესაძლე-
ბელი (ივ. ჯავახ.).

რაა საჭირო, რომ რუსმა და ქართველმა ერმა განაახლონ პროგრესის გზაზე
სვლა, შეფერხებული გარეგნული მიზეზების წყალობით (გ. ქიქ.).

მეც თუკი ვინმე... მსახავს თავის მოძულედ, ცრუ მიტანილ ამბის წყალობით...
მსურს შევურიგდე (ივ. მაჩაბ. თარგმ.)...

წყალობით ზმნისართის აღნიშნული შინაარსით გამოყენებისას
კიდევ ერთი გარემოება იქცევს ყურადღებას. სახელდობრ, ფრაზაში
იგი ხშირად გადატანითი, ირონიული მნიშვნელობით იხმარება და
ამის გამო ასეთ შემთხვევებში თავისი თავდაპირველი, ამოსავალი
ლექსიკური მნიშვნელობის საწინააღმდეგო აზრს იძენს — ვისიმე ან
რისამე უარყოფით როლსა თუ მოქმედების არასასურველ შედეგს
გადმოსცემს.

ირონიულ ელფერს წყალობით ზმნისართი უმრავლეს შემთხვე-
ვაში იძენს მაშინ, როდესაც იგი წინადადებაში სინტაგმას ქმნის აღა-

⁵ იქვე.

მიანის საკუთარ, და საერთოდ, ვინ ჯგუფის სახელებთანა და მათ შემცველ პირის ნაცვალსახელებთან. ჩანს, ადამიანის მიერ ჩადენილი მოქმედების დასახასიათებლად ენა მეტ გამომსახველობით საშუალებებს ეძებს და ნეიტრალური გამო, გამოისობით, მიზეზით თანდებულების ნაცვლად არჩევს უფრო ექსპრესიული, გამომეტყველებითი წყალობით ზმნისართი იხმაროს. ამასთან, ამას, ალბათ, იმანაც შეუწყო ხელი, რომ ვინ ჯგუფის სახელი + წყალობით ქართულისათვის ბუნებრივი შესიტყვებაა.

მაგალითები:

ეს ოციოდ წელიწადია, რაც ბეზლობამ ენა ამოიღვა რუსეთში ბ-ნის კატკოვის და მისი კამპანიის წყალობითა და მხნეობითა (ილია).

დღეს შენ და სამსონის წყალობით სამართალი ვეღარ ჭრის სამართალს (გ. წერ.).

იმას ყველა ყბად იღებს... ნინოს წყალობით (მ. ლომთ.).

სოფელ ნიგვზიანში ბევრ ტკბილ ცოლ-ქმრობას გადაესხა მწარე ნადევი ისათის წყალობით (ე. ნინოშვი.).

ისე მეჩვენებოდა, თითქოს ური ჰიბის წყალობით მზე არასოდეს აღარ ამოანათებდა ბინიდან ცის კაბადონზე (ქ. ბაქრ. თარგმ.)...

უმადლესი მთავრობა თუნდ კარგიც იყოს, შესაძლოა მოხელების წყალობით ხალხმა აითვალისწუნოს იგი (ილია).

როგორ შემეძლო მაშინ წარმომედგინა, რომ ბანკში მოსამსახურე პირების წყალობით ეს ყველაფერი სიყალბე გამოდგებოდა (აკაკი).

უკანასკნელ ხანებში ზოგიერთ მყვირალათა წყალობით ბანკში მოესპო ხმა და ავღუნა (დ. კლდ.).

ხელნაწერები დაქსაქსულნი იყვნენ და გარყვნილნიც უვიცი გადამწერების წყალობით (ი. გოგებ.).

გაიძვრების წყალობითა გვეირს ამოდენი უბედურება (ივ. მაჭავ. თარგმ.)...

შენი წყალობით ეგ მალე გაგიყდება და დავიღუბები (შ. არაგვ.).

აი, შვილო, შენი წყალობით როგორ თავზე ლაფი დამასხეს (შ. არაგვ.).

ის ჩვენი თავმჯდომარე პარტიულ მანდატს დაკარგავს შენი წყალობით (ს. კლდ.).

თქვენი წყალობით არსენამ მთელი დოვლათი გადაგიწვა (შ. ჯავახ.).

გულამოსკვნილი დავტიროდი ჩვენი თუ სხვისი წყალობით ჩვენს გატიალებულ ყოფას (მ. ლომთ.).

იმის წყალობითაა, რომ დღესაც ცოტათი ვკოქლობ (ზ. კაკაბ. თარგმ.).

როგორ არ უნდა შებრალებოდათ იმათ წყალობით უდროოდ დაობლებული ათასი და ათი ათასი ოჯახი (ივ. მაჭავ. თარგმ.) და სხვ.

6 აღსანიშნავია, რომ რუსულშიც მყარი გამოთქმა по милости, რომელიც სწორედ ქართულის წყალობით ზმნისართის შესატყვისია (იხ.: რუსულ-ქართული ლექსიკონი, I, თბ., 1956, გვ. 759), ხშირ შემთხვევაში აგრეთვე ამ შინაარსით იხმარება по милости кого (прон.), из-за кого-н., по вине кого-н.: Толковый словарь русского языка, под ред. Д. Н. Ушакова, т. II, М., 1938, с. 215;

არტულ იშვიათად ზმნისართი წყალობით გადატანითი მნიშვნელობისაა მაშინაც, როდესაც იგი შესიტყვეებას ქმნის არა ვინ ჯგუფის, არამედ სხვა არსებით (თუ არსებითის ფუნქციით წარმოდგენილ) სახელებთან და ამ შემთხვევაში საყურადღებოა ის გარემოება, რომ ზოგი ეს სახელი უარყოფითი შინაარსისაა და სემანტიკურად წყალობით ზმნისართს წესით ვერ უნდა იგუებდეს. მაგრამ, როგორც ჩანს, ასეთ წინადადებებში მთლიანად მიჩქმალულია ზმნისართის ძირითადი ლექსიკური მნიშვნელობა და აქ იგი მხოლოდ ირონიულ ელფერს გადმოსცემს.

მაგალითები:

აი, ამ მისი „ნუსხის“ წყალობით გაილანძლა მარინეც (ჭ. ლომთ.).

სიყვარულის წყალობით მე ვშთენილვარ სოფლად გმობილი (ჭ. ლომთ.).

ჩვენს ძველ საქმეს, ყველგან ვანთქმულს ჩვენსა დიდებას, ფასიც, ღირსებაც უმცირდება ღვინის წყალობით (ივ. მაჩაბ. თარგმ.).

(იერემია) თავისი მეხსიერების წყალობით სამი წლის განმავლობაში მეორე კლასში გადავიდა (გ. წერ.).

საცა კი დამარცხდა ჩვენი ჯარი, ან დალატით დამარცხდა, ან არა და ძველი, შეფობის დროინდელი გენერლების უნიჭობის წყალობით (ივ. მაჩაბ. თარგმ.).

ამ სისულელის წყალობით ერთ საღაშოს... ჩემი თავი წარმოვიდგინე შეყვარებულად (ჭ. ლომთ.).

სენის წყალობით არის, რომ ჩვენი ცხოვრება ჯოჯოხეთად გადაქცეულა (ჭ. ლომთ.).

(ქართველები) ისე დამარცხდნენ, რომა რაც მას აქეთ მოგვივიდა, სულ იმ ომის წყალობით (მ. ჯავახ.) და სხვ.

მაშასადამე, როგორც ვახხილული მასალიდანაც ჩანს, ზმნისართი წყალობით კონტექსტში ხშირად განსხვავებულ სემანტიკურ შინაარსს ავლენს, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, ქართული ენის განვითარების თანამედროვე ეტაპზე მას ჯერ კიდევ არ დაუკარგავს მთლიანად თავისი თავდაპირველი ლექსიკური მნიშვნელობა.

ამიტომ, თუ ფრაზაში ზემოთ ნახსენები ირონია ან გადატანითი მნიშვნელობა არ ივარაუდება, მისი დაკავშირება ისეთ სიტყვებთან, რომელთა სემანტიკაც წინასწარ გამორიცხავს რაიმე დადებით თუ სასურველ შედეგს (სიკვდილი, უბედურება, დაღუპვა, ვერაგობა, სისაძაგლე, საშინელება, მტრობა, ბოროტება, ორგულობა...), არ იქნება მართებული.

С. И. Ожегов, Словарь русского языка, М., 1953, с. 311. მაგალითები: „По твоей милости все смеются надо мной“. А. Н. Островский; „У Обломова в кабинете переломаны... почти все вещи... и все по милости Захара“. И. А. Гончаров...

ამავე მიზეზით გაუმართლებელია აგრეთვე წყალობით ზმნისართის გამოყენება შემდეგ წინადადებებში:

ხელმძღვანელობის მხრივ სრული უკონტროლობისა და წაყრუების წყალობით ამ მანქანებს მოხსნეს ის უნიკალური აპარატურა და უმოქმედოდ ყრია (იკომ. 4).

ტექნიკის ერთი ნაწილი დაუდევრობის წყალობით გამოსულია მწყობრიდან (იგანთ. 4 ვანი).

ბევრი ცხოველი საქართველოში მოისპო ან ძალზე შემცირდა მათი სულადობა უწესრიგო ნადირობისა და ბრაკონიერობის წყალობით (სსაქ. ბუნ. 4).

მართლაც, სალდათი, რომელიც ავდრის წყალობით მობუზულიყო... ერთბაშად შეინძრა (აღ. უაზ.).

ეს იყო ტრაგედია ისეთი ადამიანისა, რომელსაც მრავალი რამ აინტერესებდა და ყურადღების დაფანტულობის წყალობით ყველგან მოსცარვოდა ხელი (კ. გამს.).

გრივოლის მოღვაწეობის ასპარეზის აღმნიშვნელი ადგილი შეუცვლელი დარჩენიათ და ამის წყალობით იქ გეოგრაფიულ ცნობებში ისტორიული პერსპექტივაც სრულიად დარღვეულია (ივ. ჯავახ.).

დასახელებულ მაგალითებში წყალობით ზმნისართის ნაცვლად აჯობებდა ეხმარათ: გამო, გამოისობით, მიზეზით, შედეგად და ა. შ. მაგალითად, ასე:

ხელმძღვანელობის მხრივ სრული უკონტროლობისა და წაყრუების გამო ამ მანქანებს მოხსნეს ის უნიკალური აპარატურა და უმოქმედოდ ყრია.

ტექნიკის ერთი ნაწილი დაუდევრობის გამო გამოსულია მწყობრიდან.

ბევრი ცხოველი საქართველოში სრულიად მოისპო ან მათი სულადობა ძალზე შემცირდა უწესრიგო ნადირობისა და ბრაკონიერობის გამო (შედეგად).

მართლაც, სალდათი, რომელიც უამინდობის გამო მობუზულიყო... ერთბაშად შეინძრა.

ეს იყო ტრაგედია ისეთი ადამიანისა რომელსაც მრავალი რამ აინტერესებდა და ყურადღების დაფანტულობის გამო ყველგან მოსცარვოდა ხელი.

გრივოლის მოღვაწეობის ასპარეზის აღმნიშვნელი ადგილი შეუცვლელი დარჩენიათ და ამის გამო (შედეგად) იქ გეოგრაფიულ ცნობებში ისტორიული პერსპექტივაც სრულიად დარღვეულია.

7 წყალობით ზმნისართის უმართებულად გამოყენების შესახებ ვაკვრით აღნიშნულია აგრეთვე გ. შალამბერიძის წიგნში: „უტყბესი და უმწარესი“, თბ., 1968, გვ. 65.

მაგრამ ეგვე წყალობით ზმნისართი ზემოთ მოყვანილ ილუსტრაციებშიც კი ბუნებრივი იქნებოდა (მიიღებდა ირონიულსა თუ გადატანით მნიშვნელობას) თუ წაყრუება, დაუდევრობა, ბრაკონიერობა, ავღარი, დაფანტულობა და სხვა სიტყვათა ნაცვლად ვინ ჯგუფის სახელებს ან მათ შემცვლელ ნაცვალსახელებს გამოვიყენებდით. მაგალითად:

ხელმძღვანელების წყალობით ამ მანქანებს მოხსნეს ის უნიკალური აპარატურა და უმოქმედოდ ყრია.

ტექნიკის ერთი ნაწილი მისი წყალობით გამოსულია მწყობრიდან.

ბევრი ცხოველი საქართველოში სრულიად მოისპო... ბრაკონიერების წყალობით.

საღდათი, რომელიც მისი წყალობით მობუზულიყო... ერთბაშად შეინძრა.

ეს იყო ტრაგედია ისეთი ადამიანისა, რომელსაც მრავალი რამ აინტერესებდა და მისი წყალობით ყველგან მოსცარვოდა ხელი.

...მისი წყალობით იქ გეოგრაფიულ ცნობებში ისტორიული პერსპექტივაც სრულიად დარღვეულია.

ეს ერთხელ კიდევ ადასტურებს ზემოთ გამოთქმულ მოსაზრებას.

აქვე საინტერესოა აღინიშნოს, რომ დასახელებული სახის სტილისტიკური დარღვევები დასტურდება რუსულშიც. ამის შესახებ, სახელდობრ, წინდებულ *благодаря*-ს მაგალითზე სათანადოდ აღნიშნულიც არის საენათმეცნიერო ლიტერატურაში და ნათქვამია, რომ წინდებული *благодаря*, რომელსაც ჯერ კიდევ არ დაუკარგავს თავისი თავდაპირველი ლექსიკური მნიშვნელობა (*благодарить* ზმნასთან დაკავშირებით), ჩვეულებრივ, იხმარება, როცა საუბარია მიზეზებზე, რომლებიც იწვევენ სასურველ შედეგს, მაგ.: «*выздоровел благодаря заботам матери*», «*спасся благодаря своей находчивости*» და ა. შ. ხოლო პრესაში დადასტურებული ისეთი მაგალითები, როგორცაა: «*благодаря снежным заносам движение прервано*», ან «*поезд потерпел крушение благодаря небрежности стрелочника*» და სხვ. აღიქმება, როგორც ზემოთ მოყვანილი დებულების დარღვევა. მაგრამ, ამასთან ერთად, ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ მეტყველების წიგნური სტილისათვის უკვე დამახასიათებელია ამ წინდებულის ფართო გამოყენება საერთოდ მიზეზის გამოსახატავად და არა მხოლოდ ისეთისა, რომელიც „იმსახურებს მადლობას“. ასეთი მიზეზი შეიძლება იყოს ნეიტრალური და უარყოფითი შედეგისაც კი. თუმცა, იმ ტიპის მაგალითების შეუძლებლობა,

როგორცაა: «Студент не пришел на занятия благодаря смерти матери» მეტყველებს იმაზე, რომ წინდებულში **благодаря** გარკვეულად შენახულია მისი გენეტური მნიშვნელობა⁸. ანალოგიური მდგომარეობა გვაქვს წყალობით ზმნისართის გამოყენების მხრივ ქართულშიც.

დასასრულ, რაც შეეხება ზმნისართებს მეოხებით და შემწეობით: მართალია, როგორც დასაწყისშივე აღნიშნული იყო, ამ სამ ზმნისართს ზშირად სინონიმური მნიშვნელობაც აქვს, მაგრამ გამოყენების თვალსაზრისით ეს ორი უკანასკნელი შაინც სხვაგვარ სურათს გვიჩვენებს. უპირველეს ყოვლისა, ისინი შედარებით ნაკლებად იხმარებიან ენაში, და; მეორე, რაც მთავარია, მათში მეტადაა შემონახული თავდაპირველი სემანტიკური მნიშვნელობა. ეს განსაკუთრებით ითქმის შემწეობით ზმნისართის შესახებ. ამიტომ წინადადებაში ეს ზმნისართები უმეტესად დადებითი შინაარსით გამოიყენება.

მაგალითები:

არ ვიცი, რა მადლობა უნდა გადაუხადოს ქართველობამ იმ კაცთ, რომელთა მეოხებითაც... ჩვენში გაძლიერდა... ქართულის სცენის დადგენის სურვილი (ილია).

ალავერდს გიორგისა სთხოვს, ზოდზეში წმინდა ნინოსა, რომ იმათ მეოხებითა კახთ სხივი მოეფინოსა (ვაჟა).

თუ რამე სახერო იცოდა ფეფიკომ, ყველა ეს — თედოს მეოხებით (ი. აქალ).

მისი მეოხებით დაღა ფეხზე და გამშვენებდა ქართული პროზა და ლექსი (ბ. შანუ).

მასების შემოქმედებითი შრომის მეოხებით მრეწველობაში შრომის ნაყოფიერება 10 პროცენტით გაიზარდა (იკომ.).

კოლმეურნე გლეხობის თავდადებული შრომის მეოხებით სოფლის მეურნეობა განუზრგელად მიდის აღმავლობის გზით (იკომ.).

ლენინური... ეროვნული პოლიტიკის მეოხებით მოიპოვა... თავისუფლება (იკომ.).

საბჭოთა მთავრობის ბრძნული ხელმძღვანელობისა და დახმარების მეოხებით მნიშვნელოვანი წარმატებანი მოიპოვა ქართველმა ხალხმა (იკომ.).

შემოსავალი დიდია მეურნეობის სწორი სოციალისტური გაძლიერის მეოხებით (იკომ.).

მთელი კოლექტივის... ნაყოფიერი შემოქმედებითი მუშაობის მეოხებით... გვაქვს ქართული... საბალეტო ხელოვნება („ლიტ. და ხელ.“)...

ნაცნობი დიდკაცობის შემწეობით ყოველთვის გამარჯვებული ვამოდოდა სამსჯავროდან (ე. ნინოშვი).

ნაცნობების შემწეობით ბეჟანმა იასონი მიაღებინა მწერლად მაზრის სამმართველოში (ე. ნინოშვი).

⁸ Д. Э. Розенталь, Практическая стилистика русского языка, М., 1974, с. 263—264.

გლებების შემწეობით... ბოლოს მოიგეს საქმე (ე. ნინოშვი.).

უღელი მოზერები, რომლის შემწეობით ის მოელოდა „დასახლებას“... მგელმა შეუქაბა (ე. ნინოშვი.).

ზოგიერთის მადლიანის კაცის შემწეობით ისწავლა ხუცური ანაბანა (მელან.).

მაკრინე ... ექიმის შემწეობით სასიცოცხლოდ გამობრუნდა (ეგ. ვაბ.).

ერთხელ ანგელაზების შემწეობით გაიქცა სატუსალოდან (პ. ლომთ.).
ამ ცხოვრების თვალსაჩინო ნიშნები ტელესკოპის შემწეობით მოჩანან კიდევ (პ. ლომთ.).

თქვესმეტის ფეხის შემწეობით... მიცოცდა თუთის ნორჩს ფურცლებთან (ი. გოგებ.).

ყველა ეს ხმები ჩვენ ყურების შემწეობით გვესმის (ი. გოგებ.) და სხვ.

მაგრამ ზოგჯერ სტილისტიკური დარღვევები აღნიშნული ზმნისათვის (ძირითადად, მეოხებით ზმნისართის) გამოყენების შემთხვევებშიც დასტურდება, რაც ფრაზას უკარგავს გამომსახველობით ძალას.

მაგალითები:

ჩვენ ყოველივე ეს სამართლიანს საბუთს გვაძლევს, რომ პატივცემულთ ავტორებს განვუზიაროთ აზრი შესახებ იმის უმთავრესის მიზეზისა, რომლის მეოხებითაც ჩვენ არც თავდადებული მუშაკი გვყავს ლიტერატურისათვის და არც საკმაოდ ამისათვის მომზადებული (ილია).

აქამომდე უფალო თაბას ამ წირვების და კურთხევის მეოხებით ათ თემანზე მეტი ვალი დაგვედო (ნ. ლომ.).

წარმოუდგა დათუას ალი, მისი გამოჩენა ჩვენს სახლში და ის მისი უნარები, რომელთა მეოხებით დაეცა ჩვენი საესე თაბა (ნ. ლომ.).

უკუღმართ გარემოებათა მეოხებით თავგზადადნეულ... ხალხთა უმრავლესობაც პირფერობს (ი. ეკალ.).

ასლა, როცა მისი მეოხებით განზრახვა ლამის ჩამეშალოს, — ...რა უფლება მაქვს საკუთარ გრძნობებს ავეცე (რ. გვატ.).

ჩვენი უვიციობისა და სიბრყვიის მეოხებით მამა-პაპათაგან სისხლით მორწყულსა და გაბოხიერებულ მამულს გადამთიფლნი გვეცილებიან (ა. ქუშ.).

გიფიქრიათ ოდესმე იმ უბედურ სახლზე, რომელიც დაობლდა თქვენი მეოხებით? (ქ. ბაქრ. თარგმ.).

1913 წელს უნდა მოწყობილიყო ვ. ფაფაზიანის იუბილე, მაგრამ ფაფაზიანის მოწინააღმდეგეთა მეოხებით ეს იუბილე ჩაიშალა („სახ. გან.“).

(მან) გააკრიტიკა... სამმართველოს ხელმძღვანელები, რომელთა მეოხებითაც ქიანურდება დაწყებული მშენებლობა („განთ.“, ვანი).

ცუდად იმუშავეს... საბჭოებმა ამ ორგანიზაციითა ყოფილი ხელმძღვანელების უღარდლობის მეოხებით („განთ.“, ვანი)...

ბანკის შემწეობით გაკორტრებული თავადიშვილის კარ-მიღამო და მამული შეიძინა იმერეთში (გ. ქიქ.).

გული აუცრუვა გიმნაზიის გაყვითლებმა. გაუგებარი რუსული ენის შემწეობით ფრაზის გაზეპირებამ (გ. ქიქ.)...

მოყვანილ მაგალითებში მეოხებით, შემწეობით ზმნისართების არც გადატანითი მნიშვნელობა ივარაუდება და არც — ირონიული ელფერი. აქ ყველგან უბრალოდ თანამედროვე ქართულისათვის შეუფერებელი გამოთქმები გვაქვს.

ამრიგად თანამედროვე ქართულ სალიტერატურო ენაში წყალობით, მეოხებით და შემწეობით ზმნისართების გამოყენებისას უნდა გავითვალისწინოთ მათი თავდაპირველი ლექსიკური მნიშვნელობაცა და ის ნიუანსებიც, რაც თითოეულ მათგანს ამა თუ იმ ფრაზაში აქვს.
